

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. III. De Actibus, à quibus permissum, vel non permissum est appellare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

acta alijs nec præjudicent, neque profint, prout sumitur ex *c. quamvis 25. de sent. & re judic. & l. sepe 63. princ. ff. de rejudic. Et confirmatur*, quia unius à sententia appellantis condemnatio non obest cæteris litis consortibus *c. interrogatum 24. & ibi Gloss. V. profitetur caus. 2. q. 5. c. significasti 5. de adulter. l. denuntiasse 17. §. queritur 6. ff. ad Leg. Jul. de adulter. ergo nec pro eodem prolata ipsædem proderit.*

Sed retinenda est affirmativa sententia; nam ita apertè decifum habetur *c. una 72. h. tit. l. siqui 10. §. fin. ff. eod. l. si Judici 1. & l. seq. C. si unus ex plurib. appellat. v.* Ratio est, quia objectum principale sententiæ Appellationis est sententia lata in prima instantia, de cuius validitate, & Justitia disputatur; non potest autem eadem sententia pro uno esse vera, & pro altero, qui Jure eodem utitur, esse falsa. igitur hoc ipso, si lata est pro uno, prodest etiam cæteris in eadem causa damnatis per sententiam primæ instantiæ.

Ad Argumentum contrarium illa Juris maxima in casu præfenti quoad emolumentum victoriæ non procedit, cum rescissâ sententiâ primæ instantiæ, necesse sit eandem vi omni destitui etiam quoad non appellantes. *Ad Conf.* quòd condemnatio in secunda instantia non noceat alijs litis consortibus, statuendi specialis fuit ratio, quia facillè contingit, ut unus ex correis metu, vel errore inducatur ad confessionem sibi præjudiciosam, vel testimonijs, aut instrumentis falsis in secunda instantia vincatur: unde si tali casu condemnatio unius pertineret etiam ad cæteros litis consortes, necessaria defensio his facillè auferretur.

Queritur 5. quid requiratur ad hoc,

ut sententia pro uno appellante lata proficiat etiam alijs non appellantibus? *1.* requiritur, ut sint correi, sive in eadem causa per eandem sententiam condemnati; nam de cæteris procedit Regula supra adducta, quòd res inter alios acta in Judicio alijs nec proficit, nec obstat. *2.* ut sententia lata sit pro uno in causa appellationis; nam si lata sit tantum in prima instantia, ordinariè, & nisi res individua sit, ut in servitutibus, sententia pro uno lata alijs non prodest, etsi eadem causa sit omnium. Et hoc est discrimen inter sententiam latam in prima, & inter latam in secunda instantia. *Pirh. n. 13.* *3.* ut correi, sive per eandem sententiam condemnati communi omnes utantur Jure; nam si unus contra sententiam juvetur jure speciali e. g. favore ætatis per restitutionem in integrum, nisi res controversa sit incorporalis, & individua, victoria unius non prodest alteri, ut dictum est *Libr. 1. Tit. 41. num. 24.* *4.* ut sit idem negotium; nam si diversum sit, uno appellante, & vincente, alteri non prodest victoria: & ratio est, quia ob diversitatem causæ non possunt censerì unâ sententiâ condemnati. *Abb. in c. 72. h. tit. n. 4.* *5.* ut sit eadem defensionis causa: secus, si sit diversa; nam diversa causa diversas sententias efficit, & sic facit, ut unus non comprehendatur in sententia lata pro altero. *Abb. l. cit.* *6.* ut alter ex correis, qui non appellavit, sententiam primæ instantiæ expressè, vel tacitè non approbaverit; nam si ita approbavit, respectu ipsius transit in rem judicatam, & sic appellatio alterius ipsi amplius prodesse non potest. *Abb. num. 4. cit.*

§. III.

De Actibus, à quibus permiffum, vel non permiffum est appellare.

S U M M A R I U M.

16. Regulariter appellari potest in omnibus causis.
17. Et ab omni sententia valida, aut gravamine.
18. Etiam Extrajudiciali de Jure Canonico antiquo.
19. Quod limitatum est novo Tridentini.
20. Appellatio non recipitur à Sententia, quâ quis condemnatus est ad pœnam Lege definitam.
21. In causis, & delictis notorijs.
22. A mero Executore.
23. A correctione Superioris secundùm SS. Canones, vel Regulam.
24. A sententijs Censurarum propriè dictarum.
25. Ab executione Electionis confirmatæ.

QUæritur 1. in quibus causis liceat appellare? *1.* regulariter loquendo, saltem de Jure Canonico antiquo, appellari potest in omnibus causis, & ab omni sententia valida, imò à quocunque alio gravamine

26. A sententia lata in Possessorio momentaneo.
27. Ab ea, quâ Judex mandat Testamentum aperiri, vel heredem scriptum in possessionem mitti.
28. In alijs causis non admittentibus dilationem &c.
29. 30. 31. 32. Quam vim habeat clausula, Ut Judex procedat Appellatione remotat?
33. 34. An, & qualiter appellare liceat à sententia Judicis ex Juramento decisa?
35. An etiam in minoribus causis admitti debeat Appellatio?

illato, vel inferendo, etsi Extrajudiciale hoc solum sit: Ita Durand. *Specul. tit. de Appellat. §. 2. in princ.* Rebuff. *tr. de Appellat. præfat. num. 72.* Gonzal. *ad Reg. 8. Cancell. Annot. ad Gloss. 9. contr. nullit. & attent. n. 25.* Valens.

tenf. hic §. 4. n. 1. Pirh. n. 31. Wiest. n. 28. & aperte constat ex can. liceat 1. & can. si quis 4. caus. 2. q. 6. c. cum sit 5. & c. super eo 12. h. tit. c. cordi 1. eod. in 6. & Clem. 3. cit. tit. Ratio est, quia Appellatio, ut saepe dictum est, est quædam defensio, quæ nemini facile denegari debet.

Dixi 1. in omnibus causis, videlicet tam Civilibus, quam Criminalibus, ut statuitur can. liceat 20. caus. 2. q. 6. c. cum sit cit. §. præterea l. non tantum 6. ff. & l. in majoribus 20. junctâ Gloss. V. negotijs C. eod. Ratio autem, quod etiam in criminalibus admittenda, imò multo magis sit admittenda Appellatio, est, quia in istis vertitur majus periculum; agitur enim ad publicam poenam, & de corpore, ac vita hominis.

Procedit hoc, spectato jure communi; nam quoad Causas criminales in Imperio Romano, ex inveterata consuetudine, per Ordin. Camer. p. 2. tit. 28. §. Item nactem 5. & Recept. Imper. de Anno 1530. §. Item als auch 95. comprobata aliud tenet, & Appellationes in Causis Capitalibus non admittuntur. Gaill. l. 1. obs. 1. n. 28. Myning. cent. 4. obs. 41. n. 3. Wiest. hic num. 32. Schmier Process. c. 17. num. 59. idque ne promerita criminum poena eludantur, aut nimium differantur, Excipitur, si quis principaliter velit nullitatem Processus prosecui; tunc enim in Camera Imperiali appellatio eisdem permittitur, ut notant cit. DD.

17 Dixi 2. Et ab omni sententia valida; nam ab invalida, & notorie irrita sententia frustra appellatur l. si expressim 19. & l. ex consensu 23. §. cum Procurator 1. ff. h. tit. l. illud 1. & seqq. ff. que sentent. sin. appell. rescind. l. lata 1. & seqq. C. quand. provocat. non est necess. idque ex duplici ratione: una est, quia per talem sententiam læsus remedium ordinarium ad manus habet, videlicet querelam nullitatis, quam coram Judice à quo proponere potest: altera, quia Appellatio sententiam prius latam suspendit, & ad eam rescindendam tendit; quod autem nullum est, suspendi, & rescindi non potest. Addidi, Notorie irrita; nam in dubio de nullitate alternativè peti potest, ut sententia declaretur nulla, vel si valida est, corrigatur. Bartol. in l. expressim cit. n. 5. Vallent. hic §. 4. n. 1. Pirh. 31. Wiest. n. 29.

Dixi 3. Imò à quocunque gravamine: ubi distinguendum est inter Appellationem in Judicio, & extra Judicium; nam extra Judicium appellari potest etiam à gravamine futuro, & nondum illato, nec comminato, Clem. 3. & ibi Gloss. V. à futuro h. tit. At in Judicio appellari solum potest à gravamine jam inflictò, & à comminatione gravaminis inferendi injustè facta per Judicem c. cum cessante 60. h. tit. Abb. ibid. n. 5. Pirh. hic n. 38.

18 Dixi 4. Saltem de Jure Canonico; nam de Jure Civili non permittitur appellatio à sententia interlocutoria l. ante sententia 7. C.

quor. appell. non recip. l. si Clericus 2. C. de Episc. aud. l. apertissimi 6. C. de Judic. Ratio discriminis inter Jus Canonicum, & Civile est, quia de Jure Canonico mitius proceditur, & in eo instantia non expirat cursu temporis; expirat autem triennio de Jure Civili: unde saepe contingeret, si admitterentur Appellationes à quovis gravamine, ut instantia Judicij periret ante sententiam definitivam. Accedit, quia Judex interlocutoriam, quam tulit, aliàs revocare potest, & siquid in ea peccatum est, per sequentem sententiam definitivam corrigere: unde præsumit Lex tales Appellationes interponi solum litis differendæ causâ. Excipitur triplex casus, quo Appellatio à sententia Interlocutoria etiam de Jure Civili admittitur, videlicet, si vim definitivæ habeat, ita, ut totum jus alicujus absorbeat l. intra 39. ff. de minorib. 2. si talis sit, post quam non speretur definitiva, v. g. si Judex pronuntiet se incompetentem, aut reum absolvat ab observatione Judicij, 3. si contineat gravamen, quod per definitivam, aut appellacionem ab ista nequeat reparari, ut si Judex jubeat aliquem incarcerari, vel torqueri, Abb. in c. super eo 12. h. tit. n. 3. Laym. ibid. n. 1.

Dixi 5. de Jure Canonico antiquo; nam in novissimo Tridentini sess. 13. c. 1. & sess. 24. c. 20. de reform. prohibentur Appellationes ab interlocutorijs recipi per quoscunque Superiores, nisi in casibus modò exceptis, ut adeo nunc etiam de Jure Canonico quoad Interlocutorias observanda sit dispositio Juris Civilis. Piasc. Prax. Episc. p. 2. c. 4. art. 1 §. num. 3. Zerola Prax. V. Appellatio ad 6. Vall. hic §. 4. n. 4. Pirh. n. 34. Wiest. n. 32.

Dixi 6. regulariter loquendo; nam plures sunt casus, quibus non deferretur Appellationi, Et hinc

Quæritur 2. in quibus causis non liceat appellare? R. 1. non admittitur Appellatio à Sententia, quæ crimen confessus, & convictus condemnatur ad poenam Legge definitam. Sumitur ex c. quia nos 32. junctâ Gloss. V. in communi capitulo in fin. h. tit. l. si qua 244. & ibi Gloss. V. de poena solut. 3. ff. de V. S. Gloss. in c. cupientes 16. §. quodsi. V. inexpectati de elect. in 6. Gonzal. in c. irrefragabili 13. de Offic. Ordin. n. 4. Pirh. hic n. 61. Wiest. n. 33. Ratio est, quia à tali poena appellans queri videretur de gravamine non per iniquitatem Judicis, utpotè qui in judicando Legum præcepta secutus est, sed tanquam à Lege ipsa sibi illato; Lex autem injustè neminem gravat. Dixi ad poenam Legge definitam; nam si poena à Lege statuta non sit, sed ipse Judex poenam decernat, & modum excedat, appellari poterit arg. c. novit 43. h. tit. Farin. prax. q. 1012 n. 110. Pirh. hic n. 61. Item appellari potest à declaratione poenæ Jure lata. Gloss. marg. in l. si qua cit. lit. A. Abb. in c. 13. h. tit. n. 6. Pirh. l. cit. quia non Juris, sed ho-

minis, seu Judicis est declarantis, quòd quis incidit in pœnam Lege decretam.

2. In causis, aut delictis notorijs; prout sumitur ex c. cum sit 5. §. praterea. c. pervenit 13. c. consuluit 14. h. t. Ratio est, quia constat reum de crimine notorio condemnatum, si appellet, tantum appellare pœnæ differendæ causâ: quod admitti non debet, cum, ut c. cum speciali 61. §. porro h. tit. dicitur, Appellationis remedium non fit ad defensionem iniquitatis, sed ad presidium innocentie institutum. Excipitur, nisi in Appellatione exprimat legitima causa, per quam delictum notorium aliquo modo defendatur, ut si quis aliquem occidit in conspectu populi, sed alleget illum se occidisse ad sui defensionem; tunc enim admitti Appellatio debet, & hac pendente sententiam exequi Judex, qui sententiam tulit, non potest, ut colligitur ex c. cum speciali §. porro cit. Abb. in c. 14. h. tit. n. 4. Farin. prax. q. 101. n. 64. Vallens. hic §. 4. n. 8. Pirh. n. 63. §. seq.

3. In causa Executionis, seu à mero ex-
22 ecutore: ubi tamen distinguendum est, an is exequendo sententiam, formam, & limites mandati, ac commissionis suæ observet, vel excedat. Si primum, is, contra quem fit executio, appellare non potest c. novit. 43. h. tit. l. ab executore 4. ff. eod. l. ab executione 5. C. quor. appell. non recip. Ratio est, quia si reus tali casu gravatur, gravamen non ab executore, sed à Judice executionem mandante illatum censetur. Igitur adversus hunc potius, quàm exekutorem appellatio fieri deberet, vel si adversus eum fieri non potest, etiam executio per appellationem impediri non poterit, utpote quæ est effectus sententiæ. Si secundum, appellari ab illo potest per textum c. quod ad consultationem 15. de sent. §. re judic. & notat ibidem Gloss. V. excedatur, Abb. n. 24. Barb. in c. 43. cit. n. 7. §. 8. Pirh. hic n. 62. Wiest. n. 39. Ratio est, quia excedendo aliud quid facere videtur, quàm quod ei commissum est; ac proinde in eo, in quo excedit, definit esse executor, & sic gravamen injustum infert. Potest autem Executor modum in executione excedere multimode, ut si eam facere velit in re alia, vel in plus, quàm est judicatum, vel ante tempus, vel non servato ordine e. g. prius in immobilibus, quàm in mobilibus, si partes Judicis sibi vendicet, aut sententiam interpretari velit, quod mero Executori non competit l. si ut pro-
ponis 6. c. de execut. rei judic.

3. In causa correctionis Regularis, vel
23 Ecclesiasticæ disciplinæ causæ: ubi iterum distinguendum est: an Prælati in correctione procedat ut Judex judicialiter, an ut Pater paternè. Si primum, æquè à correctione, per sententiam dictata, licet appellare, atque ab alijs gravaminibus per sententiam definitivam, vel interlocutoriam illatis. Trid. sess. 13. c. 1. de reform. in fin. Fagn. in c.

ad nostram 3. h. tit. n. 6. Pirh. hic n. 44. Schambog. n. 11. Wiest. n. 35. & novissimè Clariff. P. Schmier Process. c. 17. n. 81. Si secundum, interest, an Superior in correctione maneat intra limites à SS. Canonibus, Regula, vel Constitutionibus Ordinis correctioni præscriptis, an verò istos excedat. Primo casu non datur Appellatio c. ad nostram 3. & c. reprehensibilis 26. h. tit. c. licet 12. & c. irrefragabili 13. de Offic. Ordin. Trid. sess. 13. c. 1. & sess. 22. c. 1. de reform. Ratio est, quia ab ejusmodi correctione appellans redarguere iniquitatis censetur ipsam Regulam, vel SS. Canones. Accedit, quia correctio, quæ fit secundum Canones, & Regulas, est quædam istorum executio, à qua Appellatio regulariter non datur c. consuluit 29. h. tit. Secundo casu per hujusmodi excessum, si notabilis ille sit, gravato conceditur Appellatio c. irrefragabili, c. ad nostram cit. & c. de Priore 31. h. tit. Ratio est, quia tunc Prælati, seu Superior potestatem sua abutitur, & subditum injustè gravat. Debet tamen eo casu necessarid exprimi causa Appellationis, sc. quòd Superior corrigendo modum exceferit, ut Judici Appellationis de Justitia illius constet, & appareat appellatum esse in casu permisso. Abb. in c. ad nostram cit. n. 9. Pirh. hic n. 45. Wiest. ibid. n. 37.

5. In Causa Censurarum, Excommunicacionis, Suspensionis, & Interdicti: ubi tamen videndum, an Censura hujusmodi jam sit lata ante appellationem, vel primum post illam. Si hoc secundum, non obstat appellanti; nam cum talis Excommunicatio nulla sit, nullum habet effectum, nec impedire potest, quo minus is, contra quem hujusmodi sententia lata est, cum alijs Fidelibus communicare etiam in Divinis possit, ut desumitur ex c. ad presentiam 16. h. tit. Neque refert, quòd ita censuratus c. cit. referatur absolutus; quia id intelligendum de absolute ad cautelam, ut ibidem notat Gloss. V. absolvi. Laym. n. 2. Gonzal. n. 2. Si primum, appellari quidem ad Superiorem potest, ut hic de Justitia Censuræ cognoscat, effectus tamen illius per hujusmodi Appellationem non suspenditur, prout de Interdicto constat ex c. ad hæc 37. junct. Gloss. V. interdictum h. tit. de Excommunicatione, & suspensione c. is cui 20. in fin. de sent. Excomm. in 6. Ratio est, quia Excommunicatio, & quævis alia Censura executionem sententiæ secum trahit, & statim, atque lata est, animam ligat: & hinc Excommunicatus à Fidelium communione, suspensus, & interdictus à Divinis Officijs, ab ingressu Ecclesiæ, & cæteris Spiritualibus statim abstineret debet. Causa hoc statuendi fuit, ut Censuræ sic magis timeantur, si sciant homines effectum earum per Appellationem non suspendi, vel impediri posse. Debet autem hoc intelligi de Suspensione, & Interdicto non quocumque, sed de Suspensione, & Inter-

terdicto ab Officijs Divinis: hinc si quis solum suspendatur, vel interdicatur à capienda possessione, ab ingressu in civitatem, vel palatium, perceptione fructuum, voce activa, & passiva, & ita suspensus, vel interdictus à tali sententia appellet, effectus ejus per Appellationem suspenditur. Gloss. in c. is cui cit. V. sequentem, Abb. in c. adhec cit. n. 1. Alex. de Nevo ibid. n. 3. Laym. n. 2. Avil. de Censur. p. 3. D. 3. dub. 4. concl. 1. Pirh. hic n. 47. Wiest. n. 41. & alij communiter.

25 6. In causa Electionis ad impediendam executionem illius, vel confirmationis istam securæ; nam nisi appellans alleget causam valde rationabilem, Appellatio ejus non admittitur, sed electus, ipsa non obstante, investitur, sive in pacificam possessionem mitti debet c. constitutis 46. h. tit. Ratio est, quia contra appellantem præsumptio est, quod malitiosè appellet ad differendam duntaxat investituram. Et confirmatur, quia possessionis traditio habet rationem executionis; ab executione autem si fiat Appellatio, huic deferendum non est, ut dictum est n. 22. Dixi, Nisi appellans alleget causam valde rationabilem; nam hanc si allegat, opponendo v. g. confirmato proprietatis defectum notorium, vel qui in continenti probari possit, Appellatio ejusdem deberet admitti c. accedens 23. de accusat. c. super eo 2. de crim. fals. nisi contra excipientem, vel appellantem sit præsumptio, quod malitiosè opponat. Gloss. fin. in c. constitutis cit. Alex. de Nevo ibid. n. 44. Abb. n. 15. Pirh. n. 57. Wiest. n. 42. Dixi 2. ad impediendam executionem Electionis, vel Confirmationis; nam si post executionem Electionis, vel Confirmationis factam, & obtentam possessionem, instituere aliquis velit actionem, accusando possessorem de crimine, vel denunciando illum, audiri debet; quia tunc cessat Præsumptio illa, quod appellans calumniosè objiciat ad impediendam possessionem, vel executionem c. constitutis cit. in fin. & ibi Gloss. fin. Vivian. in Ration. Gonzal. n. 5. Pirh. n. 57. Wiest. n. 42.

26 7. In causa possessionis à sententia ibidem lata: ubi tamen distinguendum est, an lata illa sit in Possessorio ordinario, an verò solum in Momentaneo. Si in ordinario, ubi servato Juris ordine, de partium possessione cognoscitur, & pronuntiatur, appellari potest, habetque Appellatio hæc de Jure saltem Canonico, quod praxis hodierna sequitur, effectum tam suspensivum, quam devolutivum c. ex conquestione 10. & c. cum ad sedem 15. de restit. spoliat. Clem. un. de sequent. poss. & fruct. Brunnem. in l. un. c. si de moment. possess. n. 6. Haun. tom. 5. de J. & J. tr. 5. n. 394. Engl. hic n. 39. Pirh. n. 65. Wiest. n. 44. Si in Momentaneo, ubi summarè, solaque facti specie, & verisimilitudine attentata proceditur, Appellatio quoad

neutrum effectum admittitur l. un. tit. quæ Juris Civilis dispositio, quamvis fortè non de Jure Canonico antiquo ob c. cum sit 5. & c. super eo 12. h. tit. ubi appellatio conceditur à quocunque gravamine, locum tamen habet de Jure Canonico novissimo Tridentini sess. 13. c. 1. & sess. 24. c. 28. de Reform. prohibentis admitti Appellationes ab Interlocutorijs Ordinariorum, definitivæ vim non habentibus, ac proinde etiam à decreto Possessorij Momentanei. Ratio disparitatis inter Possessorium ordinarium, & Momentaneum est, quia per sententiam in priore lata afferuntur, vel auferuntur commoda possessionis, cons. est causa magni præjudicij, nec reparabilis, nisi Petitorio Judicio instituto; contra quæ lata est in posteriore Judicio, cum solam rei detentionem det ad interim, non magnum, nec perpetuum affert præjudicium, quippe quod, instituto Possessorio Ordinario, reparari potest.

8. In causa Testamenti à Sententia, quæ 27 Judex mandat, testamentum aperiri, vel jubet hæredem institutum mitti in possessionem bonorum hæreditatis l. fin. ff. de Appellat. recip. l. quisquis 6. C. quor. appell. non recip. partim quia publicè expedit ultimas Voluntates & aperiri, & servari; partim quia parti gravatæ sententia parum nocere videtur. Disputant hic DD. an Appellatio his casibus non saltem operetur effectum devolutivum: in quo aliqui cum Brunnem. in l. cit. n. 2. distinguunt, & primo quidem casu, quo appellans vult impedire, ne Testamentum aperiatur, volunt etiam hunc impediri; non verò in secundo, cum appellans vult impedire, ne scriptus hæres in possessionem inducatur; nam hoc casu eidem concedunt effectum devolutivum. Sed melius Fachin. l. 1. contr. c. 76. Hunn. in Treutl. Vol. 3. D. 33. q. 39. P. Wiest. hic n. 45. P. Schmier Process. c. 17. n. 69. etiam hoc casu utrumque effectum appellationi negant, quod deducunt ex l. quisquis cit. ubi non solum provocans, sed etiam Judex, provocationi deferens multà viginti librarum argenti punitur, quæ poena immeritò irrogaretur Judici, si provocatio tali casu operaretur effectum devolutivum.

9. In alijs causis non admittentibus Dilationem, ut cum pronuntiat pro alimentis futuris inopiã laboranti debitis, pro stipendijs, salarijs, mercedibus famulorum præstandis, pro necessaria refectioe aggeris &c. nam in his causis Appellatio interposita effectum saltem suspensivum non sortitur l. fin. princ. ff. de appell. recip. l. abstinendum 4. C. quor. appell. non recip. Brunnem. ibid. à n. 1. Fachin. l. 1. contr. c. 77. P. Engl. hic n. 34. P. Wiest. n. 46. P. Schmier Process. c. 17. n. 70.

10. In crimine falsæ monetæ l. quoniam 1. C. de fals. monet. falsæ Majestatis l. constitutiones 16. ff. h. tit. Hæresis s. ut inquisitionis

108. de hereticis in 6. Raptus l. un. §. fin. autem in fin. c. de rapt. Virg. nam horum criminum rei, etiam ante sententiam appellare possunt, non tamen possunt, postquam per sententiam sunt condemnati. Vallens. hic §. 4. n. 9.

11. Non appellat Officialis v. g. Notarius, Nuntius, Executor à suo Judice condemnatus ob malè gestum officium l. nulli 3. C. quor. appell. non recip. sicut nec quilibet Officialis, condemnatus in Syndicatu, ad effectum retardandæ executionis. Vall. hic §. 4. n. 11. ut sic Officiales officio suo rite fungantur, & ab omni forde abstineant, si videant poenam se appellationis interpositione differre non posse.

12. Non appellatur in causa Decimarum c. tua nobis 26. in fin. de Decim. si sc. Parochianus non possit exemptionem ostendere. 13. A nominatione ad munera auctoritate publica, utilitate privata v. g. ad tutelam l. siquidem 1. §. siquis 1. ff. quand. appelland. secus, si nominatio facta sit auctoritate, & utilitate publica l. observare 2. C. de Decurion. 14. A monitione, & mandato de residendo in Ecclesia, quam quis obtinet c. pervenit 28. h. t. 15. A Delegatis Papæ, vel alterius Principis, aut Magistratus Supremi cum Clausula, Ut Appellatione remota procedant. Verùm de hoc ulterius

29 Quæritur 3. qualis Appellatio censetur esse prohibita, quando supremus Princeps causam delegat cum clausula, Appellatione remota? Videtur solum prohiberi Appellatio frivola. 1. Ex c. ut debitus 59. h. t. ubi Appellatio conceditur ex quacunque probabili, h. e. justa causa. 2. Ex c. edoceri 21. de rescript. ubi disertè asseritur appellari posse ex causa rationabili, licet inhibita sit Appellatio. 3. Ex Ratione; quia Princeps causam ita committens non censetur alicui auferre jus defensionis, quod aliàs Jure naturali concessum est; est autem appellatio, ut sæpe dictum est, species quædam defensionis. ergo &c.

Sed dicendum per hujusmodi clausulam removeri Appellationes etiam justas, & rationabiles, nisi specialiter sint expressæ, & permixtæ a Jure. Ita Abb. in c. Pastoralis 53. h. t. n. 2. Joan. Andr. ibid. n. 13. Fagn. n. 26. Perez. C. h. t. n. 22. Haun. tom. 5. tr. 5 n. 407. Pirh. hic n. 68. §. seqq. P. Wiest. n. 49. P. Schmier Process. c. 17. n. 99. & apertè deciditur c. Pastoralis cit. princ. Ratio est, quia clausula hæc, ne reputetur otiosa, debet aliquid operari. At si solum frivolum removeret, nihil operaretur; nam huic deferendum non est, etiam si causam committens hujusmodi clausulam non adjungat. Ergo &c.

30 Dixi, Nisi specialiter sint expressæ, & permixtæ a Jure. Tales autem casus plures inveniuntur. 1. Si Judex nolit recipere exceptionem consanguinitatis, vel alterius justæ causæ, ob quam ipse tanquam suspectus recusari à parte potest c. postremò 36. h. t.

2. Si non admittat exceptionem citationis factæ ad locum non tutum c. ex parte 47. eod. 3. Si non faciat exprimi res petitas in Libello c. significantibus 49. 4. Si spoliato denegat restitutionem c. ex conquestione 10. de resit. spoliat. 5. Si gravamen sit notorium; quia tunc cessat præsumptio, quæ pro Judice stabat, sc. ipsum processurum sine injusto gravamine. Gloss. in c. 10. cit. 6. Denique in omni casu, in quo Jura simpliciter concedunt appellari posse. Abb. in c. Pastoralis cit. n. 14. & hoc teste communiter DD. Proceditque hoc etiam in ijs casibus, in quibus Jura non addunt, Non obstante, quòd causa commissæ sit cum clausula Appellatione remota, ut idem Abb. l. cit. notat.

Præter hæc varijs modis adhuc limitari vis clausulæ istius debet; nam 1. addita esse in causæ commissione debet à Principe supremo, qualis est solus Pontifex in Ecclesiasticis, Imperator, Rex, vel alius Magistratus Superiorem non recognoscens in temporalibus; quia inferior non potest tollere jus Superioris Judicis, ad quem appellatur. Marant. de Ord. Jud. p. 6. tit. de appell. n. 337. 2. Tollit solum appellationem, non supplicationem, petitionem restitutionis in integrum, & alia remedia; imò ipsam Appellationem solum tollit à definitiva lata in causa principali, non autem ab interlocutoria, quæ interponitur ab incidentibus, & accessorijs. Pirh. n. 75. hic. 3. Eandem appellationem tollit soli litiganti; nam tertio intervenienti non obstat, quin pro suo interesse appellare valeat, ut statuitur c. super eo 15. de offic. deleg. & meritò; quia commissiones, præsertim ad lites, strictam interpretationem exigunt, & propterea ultra suos terminos ad casus, & personas non expressas extendi non debent. 4. Ipsi litigantibus solum obstat quoad articulum, in quo per talem clausulam removetur appellatio, & quoad connexos cum illo. Quoad ceteros non connexos videri debet, quo loco clausula illa sit posita: nam si in fine Rescripti sit posita, extenditur ad omnia antecedentia; si verò in medio rescripti, ad antecedentia tantum referri debet, nisi in fine Rescripti eadem clausula repetatur c. inquisitioni 71. h. t. 5. Eadem clausula Appellationem parti litiganti tollit solum quoad effectum suspensivum; nam quoad effectum devolutivum eandem non impedit: & hinc etiam Judex à quo deferre eidem non teneatur, admittere tamen illam Superior, ad quem appellatum est, potest de justitia Sententiæ prioris cognoscere, eamque rescindere, ut colligitur ex c. pastoralis 53. h. t. & notat Abb. ibid. n. 13. Attentata tamen per Judicem à quo post hujusmodi Appellationem à Judice ad quem, licet per viam querelæ, non tamen nullitatis revocari poterunt, ut iterum advertit Abb. l. cit. n. 15. & ratio est, quia cum per talem Appellationem

nem

nem Jurisdictionis à quo quoad causam Appellationis non suspendatur, per eum acta sunt valida.

32 Sic explicata responsione, facile respondetur ad Argumenta contraria. Ad 1. in textu c. ut debitus cit. non est sermo de Judice dato cum clausula, ut Appellatione remota procedat: cons. textus iste responsioni non obest. Ad 2. Fagnan. in c. pastoralis cit. n. 37. textum c. edoceri putat intelligendum de appellatione ex causa per Jus expressa: vel si amplius intelligendum velis, dic cum Abb. in c. pastoralis n. 9. illo textu eam clausulam impediri effectum suspensivum, concedi devolutivum, quod ipsum n. præc. concessum est. Ad 3. eam clausulam non tollitur condemnato omnis defensio; potest enim ea non obstante, adire Superiorem per viam simplicis querelæ, supplicationis &c. imò & appellare, sed tantum appellationi tali negatur vis suspensiva.

33 Quæritur 4. an, & qualiter appellare liceat à Sententia Judicis Jurejurando causam decidentis? s. distinguendo inter Juramentum suppletorium, & decisorium. Si decisa sit ex Juramento suppletorio, haud dubie datur locus Appellationi ex parte partis gravatæ arg. l. generaliter 12. §. fin. autem 2. v. ipse autem c. de reb. credit. & l. admonendi 31. ff. de Jurejur. Si verò decisa sit ex Juramento decisorio litis, discrimen faciendum est inter eum, qui detulit, & eum, cui delatum est. Prior appellare non potest, ut expressè statuitur §. sive autem 3. & tradit ibidem Gloss. V. detulit. Ratio ponitur l. cit. quia, ut ibidem ait Imperator, nimis crudele est, parti, quæ hoc detulit, propter hoc ipsum, quod Judex ejus petitionem secutus est, superesse provocationem. Posterior appellare potest, & si probaverit causam justam, ob quam recuset præstare, ad quod ex tali sententia condemnatus est, sententia à Judice Appellationis emendabitur §. fin. cit. Pirh. hic n. 64.

34 Dubium est, an si is, cui Juramentum defertur, Adversario suo illud referat, isque juret, & ejus Juramentum secutus Judex ipsum, qui retulit, condemnet, hic appellare possit? Affirmat Imol. in c. fin. de Jurejur. n. 4. rationem dat; quia is, qui Juramentum detulit, spontè elegit hanc viam, ut Jurejuran-

do causa definiretur, adeoque appellare non potest: is verò, cui defertur hoc Juramentum, non spontè illud refert deferenti, sed necessitate quadam compulsus, ne videlicet ipse jurare cogatur, vel solvere.

Sed contrarium non improbabiler tenent Fachin. l. 1. contr. c. 23. Pirh. hic n. 64. Könign. 28. quia etiam referens spontè eligit hanc viam, ut Juramento Adversarij causa decidatur, cum liberum ipsi fuerit jurare, & sic testimonio, ac juramento suo causam decidere. Accedit, quòd Juramentum hoc Judiciale speciem transactionis habeat, contra quam appellare, vel supplicare non licet l. causas 16. c. de transact.

Quæritur 5. an etiam in minoribus 35 causis admitti debeat Appellatio? Ratio dubitandi est, quia de minimis regulariter non curatur, nec eorum habenda est ratio l. siquis 9. §. fin. & l. seq. ff. de dol. mal. Verum hæc Regula solum procedit in remedijs extraordinarijs, non autem in ordinarijs; nam ordinaria Juris remedia etiam in rebus modicis conceduntur l. siquis 1. §. illud 10. ff. de conjung. cum emancip. liber. & l. quamvis 13. ff. ut in possess. legator. Sc.

Dicendum igitur, spectato Jure communi, etiam in causis minimis deferendum esse Appellationi. Ita statuitur c. de appellationibus 11. h. tit. & l. §. in majoribus 20. c. eod. Ratio est, quia Appellatio conceditur propter injustitiam, aut imperitiam Judicis, ex qua aliquis gravatur l. appellandi 1. ff. h. t. atqui injustitia, & gravamen potest accedere etiam in modica causa, sicut in magna; modicum enim non differt à magno, quando illud non est fundatum super quantitate rei, sed super iniquitate, & injustitia gravaminis; & hinc etiam ob modicam rem ablatam datur actio furti, quòd in hoc non res furto ablata, sed furantis mens attendatur.

Dixi, spectato Jure communi; nam novissimo Jure per Recessus Imperij de Anno 1645. §. vierdtens 112. causæ minores tum demum Appellationem recipiunt, quando summa non est infra 400. Imperiales. Gaill. l. 1. obs. 123. Fleck. in Biblioth. tit. 67. n. 33.

§. seqq. P. Engl. hic n. 23. P.

Schmier. Process. c. 17.

n. 72.

S. IV.

De Judice, à quo, & ad quem appellatur, vel non appellatur.

S U M M A R I U M.

36. Appellatur regulariter à Judice severente sententiam.
37. Excipitur Papa, vel alius superiorem non recognoscens.
38. Concilium Generale, Collegium Cardinalium, & Curia supremæ Imperatoris, Regum &c.

39. S. R. J. Electores, Archiduces Austriae &c.
40. Episcopus, cujus Jurisdictionis est prorogata.
41. Arbitrarius Compromissarius.
42. Coram eodem etiam Judice, qui Sententiam tulit, est interponenda Appellatio.
43. Quid si copia illius haberi nequeat?

000 3

44. Vel